

Fjellvåken

Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 3 - 2021 - 43. årgang

**Langtur på ski - fra hytte til hytte
På vintertur i Reisa nasjonalpark
Øvre Dividal nasjonalpark 50 år**

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Langtur på ski – fra hytte til hytte

Det er mange fine alternative langturstraseer i Nord-Norge. En klassiker er å krysse Finnmarksvidda fra Alta til Karasjok. Å benytte statens fjellstuer Jotka, Mollisjok og Ravnastua er det eneste hyttenettet i Nord-Norge der man kan gå fra hytte til hytte med full servering underveis. Da kan man gå med lette sekker. Et annet fint alternativ er å gå fra Nordreisa til Kautokeino. På denne strekninga ble det tidligere arrangert fellestur hver vinter, den såkalte reinraiden. Se egen omtale i dette nummeret av Fjellvåken.

En annen fin mulighet er å gå fra Narvik og sørover, eller fra Abisko i Sverige og sørover. Det er også et godt hyttenett i området rundt Saltfjellet.

Men kremen av langtur vil mange si er å gå fra Kilpisjaervi til Bjørkliden. Turen går gjennom hele vårt hyttenett i indre Troms. Det er fine dagsetapper mellom hyttene. Fra 11 km til 30 km. Noen syns 30 km er i lengste laget, men er man i bra form og pakker fornuftig et det mange som vil ha stor glede av en slik tur.

Jeg er selv en del av en langturgruppe som i mange år har gått rundt i Nord-Norge på opp mot 11 dagers turer. Vi har valgt å ta disse turene på vinteren.

Det er en fordel at man er sånn noenlunde i samme form i en slik gruppe. Og det er en fordel at man kjenner hverandre. Det kan være utfordrende å vandre slik over mange dager. Er man synkron når det gjelder valg av ruter? Er man trygg på sikkerhetsvurde-

ringene som gjøres? Er det dissens i gruppa – hvem skal bestemme?

På en slik tur trenger man gjerne et par dager for virkelig å gå inn i turbobla. Da vil man gradvis legge alle utfordringer fra jobb og privatliv bak seg om man blir mer og mer til stede i bobla. Og man fylles av tanker som flyr og man blir en del av nuet. Særlig på vinteren da man gjerne går etter hverandre i et skispor blir man fortere dratt inn i bobla. Og sosialt blir man godt spleiset. Stort sett går man utenfor mobildekning så det blir færre forstyrrelser.

I indre Troms har man muligheten for å avslutte en planlagt tur stort sett ved alle hyttene. Om det er en skade eller uvær er det relativt enkelt å komme seg tilbake til sivilisasjonen ved behov.

Har man lyst å teste en litt kortere tur er det mange fine muligheter for en helg eller oval helg. Frihetsli, Dividalshytta, Vouma og tilbake til Frihetsli er et godt alternativ. Eller hva med å legge ut på en ekspedisjon fra Snarbyeidet til Tromsdalen? En nærlangtur. Man kan starte første dagen med å gå til Trollvassbu. Neste dag til Nonsbu og videre til Skarvassbu. Siste dagen kjører man ned i Tromsdalen eller til Kroken. En fire dagers fjelltur i nærområdet til Tromsø.

En vurdering er om man på vinteren skal gå med pulk eller pakke i ryggsekk. I vår gruppe har vi valgt at alle stiller med pulk. Når alle går med pulk blir man litt mer synkron med farta. Da har man også mulighet for å ha med mer god mat og drikke. Real Turmat er et godt alternativ, men på lange turer er det godt å variere med alternativ

mat, særlig de første dagene. Så kan Real Turmat komme inn etter hvert.

Hvilket utstyr kan være nødvendig å ha med? Mat og klær etter vær må alltid være med. Når man er flere i gruppa kan det være lurt at en tar med et par ekstra skistaver og en annen tar med ekstra skibinding.

Annen hver person bør ha med spade. Noen søkestenger bør også være med. Det er utstyr som er nyttig også om man må grave seg ned. Avhengig av hvor man vandrer kan det være aktuelt å ha med skredssøkere. Kunnskap om kart og kompass bør være i

gruppe og man bør ha GPS og kunne bruke den. Minst en i gruppa bør ha en «Inreach» eller personlig nødpeilesender (PLB).

Mange vil velge å ha med telt for å ha større frihet. For egen del har jeg bodd en del i telt også på vinteren, men etter hvert har det sneket seg inn et behov for den komforten en hytte gir. Særlig gjelder det på vinteren. Så nå, når koronarestriksjonene er historie, er det bare å planlegge vinterens turer. Ha en flott tur!

Tekst og foto: Arnulf Sørum

50 år siden Øvre Dividal nasjonalpark / Dieváidvuovddi álbmotmeahcci ble vernet

I år er i år 50 år siden Øvre Dividal nasjonalpark ble vernet. Jubileet ble behørig markert med bla arrangementet «Ungdomscamp Dividalen nasjonalpark» i regi av Ishavskysten friluftsråd og Midt-Troms friluftsråd 16. august, og jubileumsseminar i Øverbygd og åpen dag på Skaktermoen i regi av nasjonalparkstyret 18.-19. september.

Litt nasjonalparkhistorie

Ideen om å opprette nasjonalparker for å ta vare på natur og verneverdier i et område, har sin opprinnelse i USA hvor verdens første nasjonalpark Yellowstone ble opprettet for 99 år siden. Ideen spredde seg raskt til andre land. I Norge ble det først fart i arbeidet med å opprette nasjonalparker etter at Norges første naturvernlov ble vedtatt i 1954. I tilknytning til denne loven ble også Statens Naturvernråd etablert. Statens naturvernråd fikk i oppdrag å lage en plan for nasjonalparker i Norge. Rådet la 10 år senere fram den første landsplan for etablering av nasjonalparker i Norge. Forslaget omfattet 16 områder, på til sammen 6300 km². Forslaget ble behandlet i Stortingets i 1967, og Stortinget støttet opprettelse av 12 av de 16 områdene som ble foreslått. Øvre Dividalen var et av de 12 områdene som fikk støtte fra Stortinget og Øvre Dividal nasjonalpark ble på denne bakgrunn vedtatt ved Kongelig resolusjon i 1971.

Områdene som ble vernet som nasjonalpark fra 1962 og til slutten av 70 tallet omfattet i hovedsak fjellområder og lite produktive områder. Behovet for utvidet vern

Rotvelt i furuskogen og Turgåere på vei inn Anjavassdalen – Foto: Ellen Marie Ingulfsvann

Jerv jager simle med kalver - Foto: Stein Ø. Nilsen www.tromsofoto.net

og supplerende vern ble derfor mer og mer påtrengende. Et nasjonalt utvalg la i 1980 fram forslag om en 3-4-dobling av vernearealet i Norge. Dette ble fulgt av Stortinget og i 1982 fikk Statens Naturvernråd, under ledelse av Olav Gjærevoll, i oppdrag å utarbeide en ny landsplan for nasjonalparker. Denne planen ble presentert i 1986. Planen innebar forslag om å opprette 26 nye nasjonalparker, 14 landskapsvernområder og 3 større naturreservat samt forslag om utvidelse av 7 eksisterende nasjonalparker. Gjennom Stortingets behandling av stortingsmelding nr 62 (1991-92) «Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge» ble denne planen vedtatt.

Den nye nasjonalparkplanen omfattet bla utvidelse av Øvre Dividal nasjonalpark. En verneplanprosess for utvidelse av Øvre Dividal nasjonalpark startet opp på slutten av 1990-tallet og endte opp med vedtak i 2006 om utvidelse av Øvre Dividal nasjonalpark og opprettelse av Dividalen landskapsvernområde. Øvre Dividal nasjonalpark har i dag et areal på ca. 770 km² og utgjør ca. 23% av kommunens areal.

Norge har i dag 47 områder vernet som nasjonalpark. I tillegg er over 3000 andre verneområder. Totalt utgjør vernet areal ca. 17,5 prosent av fastlandet i Norge i dag.

Hvorfor opprettes verneområder og hva innebærer nasjonalparkstatusen?

Norge som nasjon har et ansvar for å ta vare på å sikre viktig naturmangfold. Dette gjør staten blant annet ved å opprette verneområder. Gjennom ratifiseringen av ulike internasjonale konvensjoner har Norge også påtatt seg ansvar for ivaretagelse av naturmangfoldet. I denne sammenheng kan nevnes konvensjonen om biologisk mangfold (Rio-konvensjonen) og konvensjonen om beskyttelse av europeiske arter av ville dyr og planter, samt deres levesteder (Bernkonvensjonen). Under det internasjonale

Utsyn mot nord fra Stokkeborri. Fra venstre mot høyre: Jerta, Stuora Namna, Skakterdalen, Liggefjellet og Bumannsberget. Foto: Øystein Overrein

samarbeidet i IUCN (internasjonale naturvernunion), som Norge deltar i, utvikles det bla verktøy for å måle utvikling med hensyn til naturvern og ivaretagelse av naturmangfold, blant annet rødlisten for truede arter.

Verneområdene er opprettet for å sikre å ta vare på sårbare planter, dyr og naturtyper. Vernet innebærer at natur som har nasjonal eller internasjonal verdi blir bevart for etterlekten, og at disse områdene er beskyttet mot større tekniske inngrep som for eksempel vegbygging, gruvedrift, kraftutbygging m.v.

Norge har i likhet med de øvrige land i Norden lagt vekt på at nasjonalparkene skal være større sammenhengende naturområder med urørt natur. Dette er årsaken til at området som i dag utgjør Dividalen landskapsvernområde ikke kunne innlemmes i nasjonalparken. Skogsbilveien som går gjennom området gjorde at området ikke kunne få nasjonalparkstatus, selv om området i forhold til dokumenterte verneverdier kvalifiserer for dette. I mer tettbefolkede land har nasjonalparkene ofte sterkere preg av kulturlandskap og parker. I USA og flere europeiske land er det anlagt bilveier gjennom nasjonalparkområdene for å lette tilkomsten for besøkende.

Nasjonalparkstatus er en internasjonal

merkevare og nasjonalparkstatusen medfører større fokus på områdene og større interesse fra turister og turistnæring både nasjonalt og internasjonalt.

Verneverdier i området

Det foreligger relativt lite skriftlig dokumentasjon om hvilke verneverdier som lå til grunn for vernet av Øvre Dividal nasjonalpark i 1971. I boka Øvre Dividal av Karl Dag Vorren m.fl. utgitt i serien Norges nasjonalparker i 1974, er imidlertid naturmangfold og verneverdier i området grundig omtalt. I forbindelse med prosessen som førte fram til utvidelsen av nasjonalparken og opprettelsen av Dividalen landskapsvernområde i 2006, ble det utført flere utredninger som dokumenterer verneverdier i området godt.

Verneverdier i området er også beskrevet i det internasjonale forskningsprosjektet DYLAN (Dynamiske landskap) som startet i 2009, og omhandler kunnskapsbasert forvaltning og bevaring av kulturminner og naturmangfold i verneområder.

Det store sammenhengende inngrepsfrie arealet som Øvre Dividal nasjonalpark omfatter, utgjør en verneverdi i seg selv. Variasjonsbredden i naturtyper i dette landskapet med variasjon fra furu- og bjørkeskog, høyfjell, vann og myrer innehar store verneverdier. De storslagne landskapsformasjoner gir innblikk i isavsmeltingens forming av landet. Den varierte naturen gir livsgrunnlag for en rik fjellvegetasjon, sjeldne sopp og lavarter og spesielle insektarter. Det store sammenhengende inngrepsfrie arealet muliggjør også at nasjonalparken kan være leveområde for mange sjeldne og rødlistede arter.

Naturområdet som Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde utgjør er blant annet med på å sikre leveområdet for våre store rovdyr. Både bjørn og jerv yngler og har leveområde i nasjonalparken. I tillegg er det bestand av gaupe i områ-

Utsyn fra Masalgvarri/grenserøys øst for Ravdo ut Skakterdalen. Foto: Øystein Overrein

Mot utløpet fra Vuomajavri mot Njunismassivet. Foto: Øystein Overrein

det. Streifdyr av ulv kan også påtreffes. Det finnes også en liten bestand av fjellrev i nasjonalparken.

Mange fuglearter bruker Dividalen som trekkvei både vår og høst. Området har store våtmarker med vadefugler som bruslane, svømmesnipe og mange andearter. Mange av våre store rovfugler hekker i området blant annet kongeørn, fjellvåk, jaktfalk og tårnfalk. Snøugle forekommer i gode smågnager-år. Fuglearter som haukugle, sidensvans, fjelljo, furukorsnebb og tretåspett er vanlige i området og er å anse som karakterarter i området.

Jakt og fangst har lange tradisjoner i området. Før i tiden lå flere jaktlag på snarefangst innover i skogsliene i nasjonalparkområdet. Snarefangst etter ryper ble drevet på vinteren, og var en del av næringsgrunn-

Snart fremme ved Ole Nergårdbua. Foto: Øystein Overrein

laget for bygdefolket. Området er fortsatt et populært område for jakt. Med unntak av et lite område i Håvgavvuombmi er det tillatt med jakt i hele området.

Mulighetene for fiske i området er også gode. Øvre Dividal nasjonalpark er landskjent for sine rike fiskevatn og muligheten for å fange stor røye. Men her finnes også stor ørret og harr, samt gjedde og lake i enkelte vassdrag.

Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde er også populære og mye brukte friluftsområder, med gode muligheter for friluftsopplevelser for både barn og voksne. Nordkalottruta går gjennom nasjonalparken. I tillegg går det et nett av stier til gode fiskevatn og fine teltplasser. I den gamle furuskogen i Dividalen kan en oppleve nærmest en eventyrskog med gamle krokete furutrær godt egnet for friluftsliv med barn.

Formålet med opprettelsen av nasjonalparken

Formålsparagrafen i verneforskriften for Øvre Dividal nasjonalpark redegjør for hva som er hensikten med vernet og hvilke verneverdier som skal ivaretas. I henhold til formålsparagrafen er formålet med vernet av Øvre Dividalen som nasjonalpark å ta vare på et stort område med innlandsnatur med lite tekniske inngrep i den nordlige landsdelen. Dette for å sikre en stor diversitet i økosystemer, høyt biologisk mangfold og mange sjeldne arter, samt kulturminner. Det er særlig viktig å ta vare på variasjonsbredden av naturtyper i tilknytning til skog, myr og vassdrag. I tillegg skal allmennheten gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Det poengteres også i formålsparagrafen at ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor

nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse og at området skal kunne brukes til reindrift.

Forvaltningen av området og noen forvaltningsmessige utfordringer

I dag forvaltes Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde av et lokalt styre bestående av valgte representanter fra Målselv kommune (2 repr.), Troms og Finnmark fylkeskommune (1repr.), Sametinget (1repr.) og Svenske samebyer (1repr.). Bjørn Morten Baardvik er ansatt som nasjonalparkforvalter for området. Han ivaretar den daglige drift og er kontaktledd utad. I tillegg forbereder han saker for styret og er styrets sekretær.

Reformen med lokal forvaltning av nasjonalparkene og de store landskapsvernområdene i Norge er av relativt ny dato. Det første styret for Øvre Dividal nasjonalpark ble konstituert i 2014. Før dette hadde Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) forvaltningsansvaret for parken.

Formålsparagrafen er en viktig premiss for forvaltningen av verneområdet. Det er således viktig å forvalte området på en måte som sikrer at verneverdiene og verneformålet ivaretas både i dag og for kommende generasjoner.

Områdene skal kunne brukes til både friluftsliv, rekreasjon og næring. Områdene er viktige områder for reindriften og skal fortsatt kunne brukes til reindrift. Det er en målsetning at nasjonalparkene og den lokale forvaltningen skal gi grunnlag for mer lokal verdiskapning.

Det er mange utfordringer knyttet til forvaltningen Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde. Økt ferdsel medfører gjerne økt terrengslitasje og særlig i sårbare og bæresvake områder vil dette kunne være en utfordring. Terrengforsterkingstiltak gjennom for

eksempel klopping, samt kanalisering av ferdselen til mer bæresterke områder, vil være aktuelle forvaltningstiltak. Med økt ferdsel kommer gjerne behov for mer tilrettelegging.

Økt ferdsel og økt tilrettelegging kan også være en utfordring i når det gjelder ivaretagelsen av dyre- og planteliv og naturmangfoldet generelt i området. Likeledes innebærer økt ferdsel gjerne økte utfordringer knyttet til forsøpling. Dette har dessverre vist seg å være en utfordring i Øvre Dividalen nasjonalpark, hvor det flere år har vært nødvendig å gjennomføre større aksjoner for å rydde søppel på populære leirplasser i nasjonalparken. Her bør det skje en mentalitetsendring hos enkelte brukere. Det burde være unødvendig å gjennomføre store kostbare søppelryddeaksjoner i områder som dette.

Dividalenområdet er et viktig kalvings- og beiteområde for reindriften. Moderne reindrift er i dag motorisert og innebærer motorisert ferdsel både på barmark og snødekt mark. Særlig barmarkskjøringen i reindriften gir forvaltningsmessige utfordringer.

I tillegg til dette komme selvsagt de forvaltningsmessige utfordringer som klimaendringer vil medfører.

Tekst: Knut Nergård

På vintertur i Reisa nasjonalpark

Nord-Troms turlag dro på 4 dagers skitur i Reisa nasjonalpark vinteren 2021. Reisa nasjonalpark på vinterstid er litt av en opplevelse med det flotte dalføret og frose fossefall. Turen gikk fra Saraelv til Nedrefoss med dagsturer til Arthurgammen, Imogammen og Jiertåfossen.

Ankomst Nedrefosshytta. Foto: Egil Ravnå

Dag 1: Saraelv til Nedrefoss.

Mandag morgen kjørte vi opp til Saraelv. Veien er brøytet helt opp og her går det fint å parkere også på vinterstid. Herfra gjorde gruppa seg klar og var godt rustet med pulk, slede, gode fjellski og tre Alaska huskyer som var god trekkhjelp på turen.

Turen gikk på elveisen fra Saraelv til Nedrefoss (ca. 27 km). Første etappe fra Saraelv til Sieimma var på 9 km. I Sieimma fyrte vi opp i den åpne hytta og tok oss en god pause med lunsj og varm drikke. Herfra gikk vi videre 10 km til Mollis. Langs denne strekningen prydes dalsidene av frosne fossefall. Underveis så vi ferske spor etter gaupe i nysnøen som hadde falt samme dag. Ved Mollis ble det et nytt stopp i gapahuken med mat og varm kaffe. Vi måtte selvfølgelig også opp og ta en nærmere titt på den spektakulære

Mollisfossen som hadde frosset nedover dalsiden. Fra Mollis var det ca. 8 km igjen til Nedrefosshytta. Det var flott føre på veien oppover med milde temperaturer, overskyet med en del snøfall, men lite vind. Vi brukte omtrent 6-7 timer på ski, inkludert pauser.

Det var godt å komme fram til hytta etter en lang tur. Da var det bare å fyre opp i ovnen for å få god varme i hytta, mens alle kom på plass på rommene. Vann ble hentet i en åpning i elveisen med hjelp av bøtter. Nedrefosshytta er en stor hytte der det vanligvis er plass til 16 personer. Hytta eies av Troms Turlag og den er godt utrustet med diverse utstyr – en perfekt base for skiturere i nasjonalparken. Kvelden videre bød på avslapning, god mat og hyggelige samtaler.

Dag 2: Nedrefosshytta til Arthurgammen

Tirsdagen startet rolig med lang frokost, fyr i ovnen og kaffekos. Etter hvert var det på tide å pakke dagstursekken og kle på seg turtøy. Det var fortsatt overskyet med snøfall og mildt vær.

Turen gikk på elveisen under den ikoniske Nedrefossbrua og videre til Øvrefoss. Herfra er det mulig å gå gjennom Imojuvet og inn til Imofossen hvis elveisen er ekstra solid, men det er det sjelden den er. Det var ikke mulig denne gangen, siden elveisen var for åpen. Isteden gikk vi videre fra Øvrefoss gjennom skogen og opp Imobakkene. Før klatringen startet satte alle på gode feller til skiene for godt feste i oppoverbakkene. Den første delen er en smal trasé med mye stein og elvekryssing. I noen tilfeller er denne strekningen enklere å gå på beina. Videre gikk turen nesten bare i oppoverbakke gjennom skogen. Fra skiltene i Imokrysset kan det på vintertid være vanskelig å finne riktig retning i terrenget sammenliknet med sommerstid. Vi prøvde å finne merkingen til sommerruta eller finne gamle snøscooterspor etter Statens naturoppsyn, fordi det gir et bedre underlag å gå på. Vi klarte å finne et godt spor mesteparten av veien, men på et tidspunkt ble det veldig bratt og vanskelig å bevege seg oppover i den myke snøen. Etter litt kaving i snøen kom vi oss likevel opp og på rett rute igjen.

Nå nærmet vi oss vidda, skogen begynte å tynne seg ut og bakkene ble slakere. Da vi kom til toppen ble vi belønnet med sola som skinte gjennom skyene, utsikt over Reisadalen og utsyn til den flotte Jiertåtoppen. Det var verdt strevet! Noen fra gruppa hadde allerede funnet fram til Arthurgammen så det var bare å følge sporene rett dit. Arthurgammen er en flott liten gamme med vedfyring som det går an å overnatte ca. 2 personer i. Her var det deilig med lunsj og varm kaffe og kakao.

Temperaturen hadde sunket en del og været hadde klarnet opp. Det var vanskelig å

Frossen foss ved Rautusuanto. Foto: Nina Storm

holde på varmen, selv om vi var godt kledd og hadde fyr i ovnen. Da var det bare å komme seg i bevegelse igjen og sette nesa hjemover. Nedturen gikk adskillig lettere, men også her var det godt med feller som bremsset noe i nedoverbakkene. Da vi kom til den smale strekningen før elva tok vi skiene av og gikk et stykke på beina. Her tok vi av fellene på skiene slik at vi kunne få god gli på elveisen tilbake.

Det var godt å komme tilbake til en hytte der vi kunne få i oss varmen igjen. På kvelden bød det klare været på nordlys og stjerneklar himmel.

Dag 3: Nedrefosshytta til Imogammen og Jiertåfossen

Over natten mister hytta mye varme uten fyr i ovnen. Prioritet på morgningen var derfor å få god fyr i peisen og få satt på litt varmt vann til kaffen. I dag var sola oppe fra start, men det klare været ga lave temperaturer (-10 °C).

Første etappen var lik som dagen før helt til

vi kom et lite stykke etter skiltet ved Imokrysset. I dag gikk turen ned til Imogammen istedenfor opp til Arthurgammen. Imogammen ligger ved elvebredden på oversiden av Imojuvet og Imofossen. Et tegn til et gammelt snøscooterspor under nysnøen tok oss videre på elva til Jiertåfossen. Underveis var det et flott landskap og det var flere spor i snøen etter variert dyreliv som elg, gaupe, snømus og oter. Jiertåfossen var et flott skue med rennende vann midt i den frosne fossen.

Etter avstikkeren til Jiertåfossen var det deilig med lunsj-stopp i Imogammen. Vi kunne kjenne sola varme. Turen tilbake gikk veldig greit med mye nedoverbakker og siste strake strekningen på elveisen.

Siste dagen fikk vi disket opp en bedre middag siden hytta er godt utstyrt med diverse kjøkkenutstyr som kjeler, panner, gasskomfyr, stekeovn (vedfyr) og mye mer.

Dag 4: Nedrefoss til Saraelv

Torsdag var det på tide å komme seg hjem- over igjen. Vi ryddet, gjorde rent på hytta, fylte på ved, tømte ut vann osv. slik at hytta var i orden til de neste som skal bo der.

Vi hadde kaldt og klart vær denne dagen også. Landskapet tar virkelig en annen form når sola skinner ned i dalføret. Det var noe tyngre å gå ned når kroppen var sliten etter flere skiturdager og gnagsår var på gang. Med godt følge og litt trekkhjelp fra hund gikk det fint likevel. Vi måtte også en liten tur innom Mollisfossen i det strålende været, men sparte pausen til Sieimma. I Sieimma tok vi en god og lang pause og fyrte i den åpne hytta. Siste strekningen var tung, og det var deilig å komme seg fram til parkeringsplassen ved Saraelv.

Denne strekningen er flott å gå på ski når elveisen er trygg og værforholdene er gode. Vi var heldige med at værmeldingen holdt med relativt milde temperaturer, lite vind og sol noen av dagene. I Reisadalen kan været nemlig endre seg fort. Isen på elva er vanlig-

Frosne fosser pryder dalsiden mellom Mollis og Sieimma. Foto: Nina Storm

På dagstur til Jiertåfossen. Foto: Nina Storm

vis farbar fra januar til slutten av mars. Vær likevel oppmerksom på at stabiliteten til isen vil variere etter Reisaelvas struktur og værforholdene den aktuelle vinteren. På denne turen var elveisen åpen flere steder og den lokale erfaringen til gruppa bidro til gode veivalg underveis. For det meste gikk ruta på elveisen, men ved flere anledninger var det nødvendig å gå et stykke oppe på elvebredden. Vær oppmerksom og gjør egne vurderinger av isen, selv når du følger gamle spor.

Generelt ble dette en flott og vellykket tur med godt vær og føre. Jeg var heldig som fikk gå min første skitur i nasjonalparken med erfarne turfolk og kunne lære av deres tidligere erfaringer. Jeg gleder meg til flere skiturer i Reisa nasjonalpark!

Takk for turen!

Tekst og foto: Nina Storm

Om reinraidene på 1960 og 70-tallet

**De som har vært med ei stund i Troms Turlag har kanskje hørt om reinraide-
ne. De var populære for noen tiår siden. Denne artikkelen baserer seg på tekst fra
flere kilder. Alle var med i ulike år. Vi har fått oversendt flotte fargebilder fra
Stein Kraugerud. Han var med noen år tidlig på 60-tallet.**

Tidligere styremedlem i Troms Turlag, Kåre Kristensen, hadde også en artikkel om reinraidene i DNT-årboka i 1970. Det var Gunnar Dåbakk, som opprinnelig hadde ideen om en type utfart som både kunne være en flott tur, og gi muligheter for nye bekjentskaper på tvers av folkegrupper som bebor områdene her nord. Gunnar har forøvrig fått oppkalt fossen et stykke oppe i Isdalen, nord for Rostahytta, etter seg.

Turene foregikk gjerne i påskeuka, slik at det ikke ble et så heseblesende tidsskjema. Og ofte var det muligheter for å delta i, eller bivåne, bryllupsfeiring i Kautokeino de siste dagene av turen. En fargerik bryllupsfest var nok for mange et flott høydepunkt mot slutten av reinraiden.

Turopplegget baserte seg på felles utfart med buss fra Tromsø, hvor flesteparten av de som deltok hadde base. Det var mulighet for å koble seg på underveis for de som bodde andre steder. Den gangen hadde TT ei hytte ved Jovannet, Juvošjávri, i Reisadalen. Denne hytta lå bare ca. en km fra den tidligere skolen og leirskolen ved Sappen. Den ble solgt midt på 90-tallet. Her var første overnatting etter bussing fra Tromsø. Dagen etter var det videre transport oppover Reisadalen. Men det var noe ulike

**Skiløpere opp fra Reisadalen.
Foto: Stein Kraugerud 1964**

Skuterfrakt av sekker opp fra Biltu. Håkon Hansen. Foto: Stein Kraugerud 1964

varianter for den videre turen de forskjellige årene.

Noen år fikk deltakerne hjelp med transport av bagasje og tunge sekker opp på fjellet, og til Somashytta. Det var gjerne Håkon Hansen Saraelv, bestefar til «jegertvillingene», som sto for denne bagasjetransporten. Deltakerne gikk sjøl på ski de tre milene opp til denne hytta. Så var det overnatting her. Den gangen var det ikke Statskog som eide Somashytta og hadde ansvaret for ved og gass. Det var opp til den enkelte å ta med brensel og bidra til at neste besøkende fikk et greit opphold. Som kjent blir en slik hyttedrift ofte offer for det som kalles «allmenningens tragedie». Altså at ingen tar ansva-

Reinraiden i gang. Foto: Stein Kraugerud 1964

ret når alle har det. De som kom opp til Somashytta på 60-tallet opplevde ofte at det ikke var ei vedflis der. Og de hadde «glemt» å ta med egen ved. Så når temperaturen gikk ned under 20 minusgrader ble folk desperate og gikk løs på alt brennbart i nærheten. Påska 1964 var det utedoen som fikk unngejelde. Tidligere besøkende hadde påbegynt denne «dorasinga» allerede. Til slutt var det bare reisverket som sto igjen.

Andre år gikk deltakerne fra vegenden i Reisadalen og opp til Nedrefosshytta. Da hadde noen av organisatorene gjerne dratt oppover dit dagen i forveien med fullastede sleder. Slik kunne slitne turdeltakere, etter nesten 25 km skimarsj oppover langs Reisaelva, få servert varm middag nokså kjapt etter ankomst. På Nedrefosshytta var det nok ved, og alle satte pris på å komme til ferdig oppvarma hytte.

Etter en eller to overnattinger på Nedrefoss gikk deltakerne opp på fjellet hvor reineierne venta med sine dyr. Her fikk alle tildelt en slede med kjørerein. I tillegg fikk de reinskinn til å ha under og rundt seg

på sleden, samt skaller med sennegress. Så var det varierende grad av opplæring og trening i å kjøre med rein, før alle trekkrein ble bundet sammen i ei lang rekke for å ha kontroll på turfølget. Etterhvert ble reinene slitne, og tempoet dabbet av. Så ble den enkelte sluppet av gårde på egen hånd, først noe usikker, og kanskje nølende.

Etter som dagen går skjønner de fleste at det er et poeng å holde an litt. Når sola beveger seg nedover himmelen utover ettermiddagen skjerper det på i høyden, og kjørereinene kan lettere trekke sledene over vidda når de mot slutten av etappen blir leie av å trekke folk i sleder.

I kveldinga kom alle fram til overnatting i reineiernes hus ved Ráisajávri. Her var det først servering av kokt reinkjøtt og margbein, noe som smakte ypperlig etter lang dag i aktivitet ute. Reinen fant sin lav ute på rabbene.

Dagen etter kokes frokostkaffe i stor kjele, før turen går videre i retning Kautokeino. Kjørereinene merker gårsdagens lange reise på kroppen, og holder mer moderat tempo.

Det blir tid til flere kaffekok i løpet av dagen. Når deltakerne nærmer seg Kautokeino merker de at det er mange andre ute med samme turmål. Det er en stor ansamling av folk der mot slutten av påska. De fleste har familie eller kjente de bor hos. Andre tar inn på hotellet eller det lokale gjestgiveriet, mens deltakerne på fellesturen i regi av TT innlosjeres på internatskolen. Her er det dusjmuligheter og peisestue. Og adskillig mer romslige forhold enn på hyttene de har bodd på tidligere.

Første påskedag deltar de fleste på høytidsgudstjenesten i Kautokeino. Kirka er full av folk i flotte samedrakter. Andre påskedag er det retur via Karesuando og Skibotndalen til Tromsø.

Så er spørsmålet: er det interesse for å ta opp tradisjonen med reinraid?

Kilder:

1. Stein Kraugeruds skildring av sin deltakelse i 1964 og 1965. Sistnevnte år var han turlleder.
2. Kåre Kristensens artikkel i DNT-årboka fra 1970.
3. Odd Fjordheims tekst om reinraiden han var med på i 1973.
4. Personlige meddelelser i e-post fra Bodil Braastad, etter at hun hadde vært i kontakt med Rolf Hansen, sønnen til skysskar Håkon Hansen Saraelv. Og info fra Berit Karen Hætta, også via Bodil Braastad.

Tekst: Pål Tengesdal. Foto: Stein Kraugerud

Nils Hætta. Foto: Stein Kraugerud 1964

Rein ved Somashytta. Foto: Stein Kraugerud 1964

Vi har en historie å ta vare på

Neste år, i 2022, kan Troms Turlag feire 115 års jubileum. Fra en liten gjeng entusiaster har laget vokst seg stort og teller i dag rundt 6000 medlemmer. Opp gjennom årene er det mange som har vært innom Troms Turlag og noen har satt dypere spor etter seg enn andre.

I vår har Troms Turlag inngått et samarbeid med Tromsø gravlunds vel om å ta vare på og vedlikeholde gravstedet til to av turlagets pionerer, Erling Steinbø og Lauritz Larssen. Den førstnevnte er trolig kjent for mange gjennom steinhytta som bærer hans navn, vakkert beliggende i bakkene opp mot Fløya. Men vi har også et synlig og solid minne om Lauritz Larssen i form av en varde med minneplate på Sollihøgda. Gjennom samarbeidet med Gravlundens vel ønsker turlaget å bidra til å ta vare på litt av vår egen og byens historie.

Erling Steinbø fra Telemark, født i 1869, ble redaktør i den nye venstreavisen Bladet Tromsø bare et halvt år etter oppstarten i 1898. Selv om det var langt mot nord for en telemarking, tok Steinbø utfordringen, og han ble en ihuga nordlending. Steinbø var en mann med sterke meninger og til dels steile holdninger som bidro til mye debatt. Han klarte blant annet å erte på seg Karlsøypresten Alfred Eriksen, ved å nekte å trykke noen av Eriksens leserbrev som Steinbø mente satte Venstre i et dårlig

lys. Eriksen som kjempet for småkårsfolk, bønder og fiskere var frisk i sine karakteristikker og synspunkter. Når Steinbø ikke ville gi ham spalteplass, var han ikke snauere enn at han svarte med å starte sin egen avis, Nordlys, i 1902. Mens Eriksen kjempet mot nessekongeveldet og vant stor oppslutning rundt sin sak med et nystiftet Arbeiderparti, kom Steinbø på kant med avholdsfolket i Venstre og mistet all støtte. I 1912 forlot Steinbø redaktørstolen i Bladet Tromsø mer eller mindre frivillig og startet sitt eget uopplitiske dagblad «Nord-Norge» som holdt stand noen få år fremover. Deretter flyttet han sørover for en periode og arbeidet i flere aviser før lengselen etter Nord-Norge tok overhånd. Han dro til Vadsø, Finnsnes og til sist Tromsø for å være freelancer i Bladet Tromsø. Ringen var sluttet.

I tillegg til politiske synspunkter var Steinbø også sterkt engasjert i «veisaken» i 20-årene. Han arbeidet for bygging av vei fra Tromsø til Volla som en del av stamveinettet, men også det at riksveien måtte føres videre gjennom Finnmark. Først i 1936 var veien en realitet og Tromsø omsider «knyttet til Europa». Steinbø var også den første som foreslo å bygge bru over Tromsøysundet.

Men Steinbø hadde flere jern i ilden, han skrev poesi i Bladet Tromsø og han var en svoren friluftsmann. Alt så tidlig som i 1906 murte han opp steinhytta på vei opp mot Fløya så han og vennene kunne ligge under tak i ly for vær og vind. Han ble også

den første leder i Tromsø Turistforening rett etter oppstarten i 1907. Turistforeningen var opprinnelig tenkt å skulle være en forening for å fremme turisme. Man så et stort potensial i tindebestigere og andre utlendinger som hadde begynt å komme til byen etter århundreskiftet. Første verdenskrig bidro imidlertid til at turistnæringen avtok og arbeidet i Turistforeningen gikk på tomgang. I 1916 sluttet Steinbø som leder og lot Anders Lehne overta. Samtidig overdro foreningen sin kai, vei- og husrett i Tromsdalen til Byens Vel.

Fra 1924 ble det på nytt liv i Turistforeningen. En vei inn gjennom Tromsdalen, som kunne føre folk til fjells, ble påbegynt. Den var planlagt utvidet helt opp til Fløya, men foreningen var splittet i synet på motorferdsel. En sterk gruppe, oppildnet av blant annet Peter Wessel Zappfe og hans tinderanglervenner, mente at fjellterrenget burde forbli urørt og forbeholdes foturister. Deres syn vant frem. De dannet en egen fjellgruppe i foreningen, merket ruter og stier og kurset folk i bruk av kart og kompass. Etter hvert ble Turistforeningen til Troms Turlag. Steinbø ble turlagets første æresmedlem i 1926. Han rakk å feire 75 års dagen sin på Tromsdalstind før han døde året etter, i 1945. Gravstøtten på Tromsø gravlund er reist av Turistforeningen i 1948.

Lauritz Larssen (født i 1873) het en ofoting og ivrig friluftsmann som kom til Tromsø i 1900. Han ble ansatt som bokholder og bankkasserer i Tromsøsundets Sparebank i 1915 og ble raskt en betrodd medarbeider. Meget vel ansett nøt han stor tillit i jobben, en jobb han ble i til sin død i 1942. Han utførte alltid sitt arbeid til sjefens tilfredshet og fungerte også selv som banksjef i Antons Jacobsens periode på Stortinget. Lauritz Larssen var gift og hadde en sønn. Konen døde så altfor tidlig i 1923. Savnet var stort og rollen som alenefar ikke mindre

tung å bære. Men Lauritz søkte trøst i naturen hvor han tross alt fant glede og lyspunkter og fulgte tett opp sønnen som var speider. Uten selv å ha vært speider noen gang, ble han en farsfigur for speiderne i Tromsø 5. tropp, i den grad at han i 1931 ble utnevnt til ærespeider i troppen.

Lauritz var en likandes kar med masse turvenner, bl.a. Petter Berg Eilertsen i fjellgruppa i Turistforeningen. Yndlingsturen til Lauritz gikk til Sollihøgda (Sollidalsaksla 790 moh). I 1945-46, reiste vennegjengen og turlaget med Petter Berg Eilertsen i spissen, en varde på Sollidalsaksla med en minneplate over Lauritz som døde i 1942. Her kan også vi nyte utsikten over innseilingen til Tromsø med Rya, Malangshalvøya, Kvaløya og Senja i det fjerne.

Lauritz Larssen er gravlagt på Tromsø gravlund. Gravstøtten har ikke vært vedlikeholdt på mange år og har i tillegg falt ned fra fundamentet. Tromsø gravlunds vel vil så snart som mulig sørge for å få malt opp teksten og remontert steinen sånn at turlaget kan stå for beplantning og videre stell.

Vi vet ikke om Lauritz Larssen hadde til-litsverv eller var aktiv i Troms Turlag, vi vet bare at han var turkamerat med mange i turlaget. Uansett ønsker vi å hedre både ham og Erling Steinbø, ved å ta vare på gravstedene og løfte fram historien om to av våre tidligste friluftspionerer.

Tekst og foto: Kjersti Bakken

Kilder:

Hansen J: Redaktør og friluftsmann. Bladet Tromsø lørdag 22.1.2005

Hansen J: Fjellvandreren. Bladet Tromsø lørdag 5. 3.2005

Heide Hansen OM: Steinbøhytta. Utdrag fra artikkel i Fjellvåken nr.4 2002, Fjellvåken nr. 4 2015

Ytreberg NA: Tromsø bys historie bind III

Mitt tur-tips

Anders Olsen, 53 år, Tromsø. Har ikke hytte, bobil, campingvogn eller båt. Men jeg har gode fjellsko, turklær, ryggsekker og telt i mange varianter. Liker å gå på tur og har gått milevis på stier i Nord-Norge, på fastlandet og Senja.

Senja er en liten favoritt av flere grunner. Slekt og aner er fra sør-Senja, naturen er skjønn, jeg ferierte i Selfjorden som barn. Har gått mange turer i Ånderdalen Nasjonalpark.

Denne gangen hadde jeg lyst å gå i litt uberørte områder uten avtrykk fra støvler eller fjellsko.

Mitt tur-tips til deg som ønsker en avstikker fra oppgatte stier.

Hva med å starte rett på sørsiden av Gammelsæter, hvor elva fra Åndervatnet renner ut. En grusvei til høyre etter brua når man kommer kjørende sørover. Dette stedet er fem kilometer sør for Tranøybotn Camping, nå Norwegian Wild. Fine teltplasser med god parkering. Man starter turen på sti og etter vel et kvarters vandring opp på et lite platå er det åpning i skogen. Da har man for litt siden entret nasjonalparken, og fra dette punktet forlater man de røde prikkene på kartet. Det bærer innover myrer, furuskog og annet tre- og planterike.

Turen ble til tider som en tidsreise gjennom flere titusen år tilbake i tid, med flotte myrer, spøkelsestrær, skog, fjellterreng og ingen stier å se. Stille, siden høsten har satt inn er det dessverre lite fuglekvitte. Stillheten avbrutt av litt motordur fra fly noen minutter, men brusen fra elvene, småfossene gjør at man fort kommer inn i modusen av å være ute i naturen igjen.

Terrenget er litt kupert, men man ser lett

Myrgress og gamle furutrær

hvor det er best å gå. Myrene kan forseres med gode fjellsko, men de er ikke større enn at det er lett å gå rundt de våteste områdene. På ferden i furuskogen treffer man på «Sølvtrær». Gamle furutrær som har stått i vær og vind lengre enn sin levetid. Disse trærne er vernet og forbudt å brette greiner fra for å tenne bål.

Turen går videre oppover i Holmedalen mot Selfjordvatnet som er destinasjonen for meg i dag. Over dalen mellom Jøvikfjellet og Blåfjellet, på tur ned mot vatnet, krysser man stien «Senja på Langs». Der er det mulig å treffe folk i farta, med sekk og lue på. Etter nesten ei mil fra Gammelsæter var

Sølvtrær

Luten, Selfjordvatnet og Kvænan med en liten skydott.

jeg nede ved Selfjordvatnet. Pakket ut fiskeutstyret, på med favorittsluken. Fikk tre flotte ørret på ca. halv-kiloen. Røde og fine i kjøttet, den ene var litt blekere og hadde vært uheldig med kostholdet sitt.

Flere plasser var blåbæra pittelitt på hell, men fikk i meg mye blåe antioksidanter. Tyttebæra var også nydelig selv om den ikke var helt moden.

Yr hadde meldt regn, den bommet de på. Men gikk likevel med regnbukse på grunn av vått i gresset. Liker å holde klærne tørre så lenge det er mulig på lange dagsetapper. Har alltid med et eller to skift hvis det skulle skje uforutsette ting. Størstedelen av løypa er det ikke telefondekning, da er det viktig å ha nok mat, drikke, klær, refleksvest og hodelykt hvis man skulle falle og skade seg. Jeg er veldig obs på sikkerheten når jeg går turer utenfor stier.

Turen fra Gammelsæter til Selfjordvatnet gjennom Holmedalen ble på nesten to mil tur/retur. Ingen farlige partier å forsere. Noen elver må krysses, men på høsten er det lite vannstand og lett å gå over. Av disse to mila var 17,5 km i Ånderdalen Nasjonalpark.

Blåbær

I dag valgte jeg å gå en dagstur, og det fordi jeg har vært ved Selfjordvatnet tidligere. Kjenner områdene rundt Selfjorden godt.

Turen ble gått 6 september 21. Mye reinspor, litt fugler, tre fisk, noen store digre edderkopper i spindelvev mellom trærne. Ellers var det bare to-tre mygg som var ute og lette etter litt rødt å drikke.

God Tur!

Tekst og foto: Anders Olsen

Høstfarger. Foto: Øystein Overrein

Dagstur til Manndalen

Seniorgruppen i Troms Turlag var på dagstur til Manndalen 24. august, og målet var Baalsrudhula. Etter ankomst til Manndalen fikk vi servert en svært god frokost (kaffe og hjembakte brød/ rundstykker med hjemlaget pålegg) på Senter for Nordlige Folk.

Bussen fraktet oss videre inn til den gamle setergrenda i Manndalen. Seterdrifta er nesten opphørt, men nå er det meste av bygningene blitt fritidshus.

Her begynte marsjen fysisk til Baalsrudhula. Det første målet var hytta til MUIL (Manndalens Ungdoms- og Idrettslag). Der ble det startet opp koking av kaffe på bål, så vi hadde noe å se fram til når vi kom tilbake til hytta fra huleturen. Det var mye blåbær i området, så noen ble igjen ved hytta for bærplukking. Vi andre gikk opp til Baalsrudhula. Da vi kom tilbake ble vi servert vafler og kaffe. Det smakte. På tur opp dalen gikk vi opp en ny trasé på østre side av elva, men vi valgte å gå ned på vestre side (gammelruta). Turlederne var Per Larsen og paret Idar og Vigdis Pedersen fra Skardalen.

Baalsrudhula var spesiell. Rart at Jan Baalsrud overlevde her i 17 dager. Han fikk stor hjelp av lokalbefolkningen. Helene Mikalsen vevde på en natt, sammen med andre kvinner i Manndalen, en Manndalsgrene som Baalsrud kunne tulle seg inn i for å holde varmen. Han måtte mates i den første tiden. Hjelperne var hos han hver dag helt til han ble fraktet til Sverige av samene. For å skjule sporene når de hadde vært oppe ved hulen, hogde de ned noen selje- og viertrær. Disse dro de etter seg for å få visket ut alle spor. Tyskerne ble mistenksomme og lurte på hva dette var. Tyskerne fikk til

svar at det var mat til sauene. Den forklaringen trodde soldatene ikke på, men da folkene kom til gårds ble de «angrepet» av sauene som begynte å gnage i seg av barken. Da ble forklaringen godtatt av tyskerne.

Når turdeltakerne kom tilbake til Senteret for Nordlige Folk ble vi møtt med deilig middag (lapskaus kokt av tørket kjøtt). Turen ble avsluttet på Sandeng kirkegård ved graven til Jan Baalsrud og hans hjelper Aslak Aslaksen Fossvoll. Kirkegårdsturen gjorde at vi ble etter tidskjemaet. Derfor ble det sen kveld før vi var hjemme i Tromsø.

Tekst og foto: Odd Magnus Heide Hansen.

Snolkehytta

Norges fineste dagsturhytte

Rundt 1950 ble det bygd en rekke luftvakthytter i Nord Norge, der forsvaret speidet etter fiendtlige fly. Luftvakthyttene var små byggverk med et par soveplasser og utsiktstårn, bygd på strategiske steder. En av disse luftvakthyttene ble bygd på fjellet Snolke i Gratangen. Forsvaret brukte hytta til ut på 60 tallet, deretter ble hyttene stående, gjerne som turmål. Luftvakthytta på Snolke hadde en særlig god plassering, med fri utsikt i alle retninger, til Narvik i sør, til Grytøya i nordvest og opp mot de stedene der slagene under krigen stod, på Lappaugen og Lavangseidet.

Utover 2010 tallet forfalt luftvakthytta raskt og var i 2018 helt falleferdig. To av de som ofte besøkte luftvakthytta og den fine utsikten på Snolke møttes på stien en høstdag i 2018 – og ble pratende om at det burde bygges en ny hytte. Begge syntes det var en meget god ide, og det ble der og da på stien, bevilget et startbeløp og gjort en avtale om å kontakte eier av eiendommen der hytta står, samt en av de andre som ofte gikk til Snolke – for å høre om de ville være med. Der ble det ja med en gang, og det ble starten på Snolke Vel.

Det var mye diskusjon i starten om hvordan hytta skulle se ut, det var ønske om at den skulle gjenspeile luftvakthytta, historien og passe inn i terrenget, midt på toppen av et fjell. For å tegne hytta ble arkitekten Kyrre Kalseth fra ErlikPluss engasjert. Kalseth kom et svært spennende utkast – som gjorde at initiativtakerne skjønnte at det ville gå med mye penger og stor innsats, mye mer enn vi hadde tenkt i utgangspunktet. Men når en først har startet – får en fullføre.

Det ble hentet inn tillatelser fra alle grunneiere om transport etter de mange eiendommene som sokner mot hytta. Alle grunneiere var meget positive. Det ble videre hentet inn tillatelse fra Gratangen kommune, som la meget godt til rette for prosjektet. De bistod også med søknad til øvrige myndigheter, noe som var problematisk, siden området benyttes både til reindrift, sauedrift og friluftsliv. Men det hele gikk bra, alle var positive, her også.

Positive var også bedrifter og privatpersoner, som bidro med sponing. Sammen med Gratangen kommune fikk vi også søkt midler hos fylkeskommunen, og Gratangen kommune bidro også med et betydelig beløp i støtte. Ideen om en ny hytte på Snolke ble snart en sak for hele kommunen, og alle ble begeistret over tegningen av hytta – det var rett og slett spektakulært.

Det ble engasjert en lokal snekker som ledet selve byggingen – det meste ble bygd nede på Fjelldal og Kvernmo – før alt ble fraktet opp med traktor. Hytta ble gjort tett på en dag – det deltok over 40 på denne dagen – alle husker nok hvor raskt og godt det ble jobbet og hvor godt planlagt det var fra snekkerens side. Plutselig kom det et nytt landemerke i Gratangen, på toppen av Snolke, synlig fra E6 og overalt ellers.

Den videre byggingen ble utført av noen svært flinke snekkere, med god hjelp av dugnadspersoner. Det er mye som skal på plass, kjøpes, fraktes etc. når en skal bygge en hytte på toppen av et fjell, der det ikke går vei og alt er bratt. I 2020 stod hytta ferdig, og det kom svært mange på åpningsfesten.

Snolkehytta var også mye brukt lenge før

åpningen. Snolke Vel valgte å ha hytta åpen for alle, under hele byggeprosessen, sånn at alle kunne følge prosessen og besøke hytta når snekkerne tillot dette. Ingenting er stjålet eller blitt ødelagt, strategien med å åpne hytte under bygginga, dugnad, sponning og landemerke for Gratangen gjorde prosjektet til alles, ikke bare noens.

Et eksempel på dette er steinmuren på yttersiden av hytta. Her ble det laget en gabi-onnetting, som er fylt med steiner som folk ble oppfordret til å ta med seg, for å gjøre hytta «litt din». Her er i dag steiner fra hele landet. I prosjektet er det bare benyttet lokale bedrifter, blant annet er kjøkken snekret av lokal snekkerbedrift, puter til sofa er laget av det lokale husflidslaget.

Hytta er nå svært mye besøkt, noen dager er det 100 som besøker hytta og fjelltoppen. Folk kommer fra hele landet. Stien er kanskje mer oppgått enn fint, så nå legges det ut klopper, noe en vil fortsette med. Men stiens utseende er utfordring som ikke er så lett å løse. Det er også bygd et toalettbygg, som skal forskjønnes til neste år. I disse dager er det også montert vindmølle, sånn at det nå er lys i hytta, i tillegg til vedovn, som alle kan bruke. Det er også mange som bruker hytta om vinteren, ofte er det gode trugestier opp, i tillegg til skiløype.

Snolkehytta fremstår i dag kanskje som Norges fineste dagsturhytta, arkitekturen er svært spesiell, både innvendig og utvendig. Det er mange spesielle detaljer. Snolke Vel håper folk vil fortsette å bruke hytta, til å bli i bedre form og til å nyte naturen og den utrolige fine utsikten. For å komme til hytta kjører en inn mot Kvernmo (skiltet), 400 meter inn etter veien er det en parkeringsplass, stien er godt merket. Turen opp tar en liten time og passer for alle aldre.

Tekst og foto: Kjetil Odin Johnsen, Snolke Vel

Møt Merethe

- ny dame på kontoret!

Av Nina B. Cheetham

Jeg har en spennende avtale på kontoret denne ettermiddagen! Nå skal jeg få trefte Merethe Stiberg, nyansatt medarbeider og kollega til Lin og Nina. I det jeg kommer opp trappa ønskes jeg velkommen av ei blid og sprudlende dame og blir invitert inn på kaffe og kjeks.

Merethe er ansatt i full stilling fra 12 august, etter at Mia flyttet til Svalbard tidligere i år. Nettopp Svalbard har vært viktig også for Merethe. Hun har vokst opp på øyriket og

flyttet ned i 1993. Senere studerte hun fysisk aktivitet og helse og spesialpedagogikk. På CV-en står dessuten jobb i flybransjen og arbeid med anti-doping. Som dopingkontrollør jobbet hun på store idrettsarrangementer flere ganger. En spennende jobb med andre ord!

Spenning til tross, lengselen til Arktis ble så stor at hun tok med familien opp dit igjen. De har bodd der de siste tre årene, før de flyttet tilbake til Tromsø. Familien består av mann, en datter på 13 år og en sønn på 11 år.

Merethe's bakgrunn var perfekt for Svalbard turn der hun jobbet i en 70% stilling som prosjektleder i aktiv friluft og 30% stilling med ansvar for Spitsbergen maraton. Hun forteller at mange av prosjektene som var planlagt i 2020 ble avlyst på grunn av koronasituasjonen. Da var det bare å snu seg rundt og se etter andre muligheter! Merethe tok tak og fikk blant annet opplæring i bruk av alpinanlegget i Longyearbyen. Hver dag kl. 13.00 åpnet hun anlegget så barna skulle få alpin trening og fysisk aktivitet i skoletida. I tillegg fikk hun engasjert flere turledere og dro i gang mange aktiviteter for barna. Med fokus på smittevern og tilrettelegging gikk det fint, og Merethe forteller at de fikk til mange flott aktiviteter, selv i en krevende tid. Hun er glad i folk, spesielt det å jobbe med barn og unge, og har et ekstra «hjerte» for barn med ulike utfordringer og spesielle behov.

Dugnad er ikke fremmed for Merethe. Hun har erfaring med en rekke dugnader, og har hatt et stort engasjement for blant annet å fastboende på Svalbard til deltakelse på ryddetokter av søppel. Hun berømmer Svalbardianernes dugnadsånd. Merethe er spent på om den samme holdningen finnes hos befolkningen her «nede», men understreker at inntrykket av Troms Turlag er at medlemmene gjør en imponerende dugnadsinnsats.

Merethe er en allsidig dame med mange ulike interesser. Hun er storviltjeger og aktiv mosjonist. Familiens hytte i Dividalen vekker gode barndomsminner og turinteressen våknet under oppholdene der som barn. Der ble det mest vandring på egne stier, ofte utenfor allfarvei, gjerne på leting etter bær og sopp. Det har hun fortsatt med i voksen alder, men i høst har hun også brukt tid til å gjøre seg kjent på TT sitt flotte og varierte sti-nett, spesielt de bynære. «Tenk at noen bruker tid for å tilrettelegge for oss

Foto: Merethe Stiberg

alle på denne måten. Jeg kjenner jeg blir stolt av å se de røde merkene» sier hun og hyller merke/stiutvalget. Vi er skjönt enige i at **den** dugnadsånden er det ingenting å si på.

Det slår meg at Merethe, med sin allsidige bakgrunn og interesser må være «tegnet» til denne stillingen. I jobben i Troms Turlag er hun spesielt knyttet til Barnas Turlag og DNT ung, perfekt for en med hennes erfaring og innstilling til unge. Og hun tar i tillegg ansvar for seniorgruppa! For et lykketreff at denne dama ville jobbe for Troms Turlag! Jeg kjenner at jeg får energi av samtalen vår og er kjempeglad for at Lin og Nina har fått en så flott kollega.

Hjertelig velkommen, Merethe!

«ILDSJEL»

Jorunn Mørkved

Av Ellen Marie Ingulfsvann

En ildsjel er definert som en person som er fylt av brennende iver og begeistring. En person som deltar entusiastisk og gjør en uegennyttig innsats for foreningsarbeid eller en bestemt sak. Der har dere Jorunn!

Dere har sikkert sett henne - den blå dama. På ski, på fottur eller på sykkelen langs Kvaløyvegen og over brua. Alltid kledd i blått og alltid «bærekraftig».

Jorunn Mørkved kom til Tromsø i 1970, midt på vinteren. Hun var straks på Tinden og fant venner i turlaget. Samme år gikk hun over Jiehkkevarri og turlivet fortsatte for fullt. Da hun møtte sin mann, Harald Bohne i 1977, hadde hun bla vært med på reinraidene, Otertinden, Store Blåmannen, Jojoledden gjennom fjellene til Kebnekaise og utallige hytteturer. Jorunn syntes det var ekstra morsomt med Jojoledden, da hun blant nære venner kalles jojo. Dette kan dere lese mer om i Fjellvåken Nr.1 - 2009.

Jorunn faller i staver når hun ser granskog eller furuskog som ligner Namdalen. Det hører helt klart med til forklaringen at hun er født og oppvokst i Bangsund i Trøndelag og med en far som var Fylkesskogmester. Jorunn utdannet seg til fysioterapeut i Oslo og startet sin yrkeskarriere i Tromsø. Og her ble hun og her virket hun, alltid like opptatt av å bruke kroppen og være ute i naturen. Jorunn og Harald stiftet familie i 1981, og tok samtidig på seg oppgaven som hyttetilsyn på nybygde Ringvassbu. Det ble utallige

Foto: Harald Bohne

turer i løpet av de tjue årene de var tilsyn. Ungene i meis, propangassflasker i meis eller pulk – nesten aldri skuter! Og beising av hyttevegger kvitnet av sand og isnåler. Alt til glede for seg selv og alle turgåere og hyttebrukere. Jorunn har også bidratt som turleder i regi av TT.

Etter tida som hyttetilsyn, var hun klar for nye oppgaver. Hun gikk inn som medarbeider/redaktør i Fjellvåken i 2003. Lisbeth Johannesen kom inn i redaksjonen i 2004 da Jorunn jobbet med TT's Jubileumsbok.

Senere var Lisbeth og Jorunn et radarpar i Fjellvåkredaksjonen i flere år. Jorunn brukte utallige timer i telefonen for å sanke inn artikler, øve press på enhver som kunne tenkes å levere en artikkel til bladet, samt skrive og intervju. Etter hvert kom PC-en i bruk med redigeringa og finpussing av tekster. Det ble en formidabel jobb.

Programvaren sviktet og PC-en knelte innimellom – til hennes store bekymring. Og så den siste korrekturlesingen – de siste anmerkninger.

Jorunn er uten tvil veldig samvittighetsfull, samarbeidsvillig, utålmodig og planmessig, dedikert. Hun har alltid sørget for at tekst og bilder ble levert til riktig tid for trykking hos Lundblad. Pålitelige kilder viser at hun har skrevet/vært delaktig i minst 43 artikler for Fjellvåken.

Nå har hun meldt sin avgang fra redaksjonen i Fjellvåken. Vi takker henne for en formidabel innsats for Troms Turlag, Fjellvåken og turinteresserte i 40 år.

Jorunn er fortsatt glad i å gå på turer. Hun og Harald håper på flere lange skiturer og flere opphold på sin private hytte.

Kilde: Harald Bohne

Nye rutiner for hyttebooking

Forhåndsbooking – også tilpasset langtur:

Vi har innført booking av alle sengene på alle hyttene. Noen vil foretrekke å booke på forhånd mens andre vil velge å gå uten å reservere seng. Begge deler vil fungere fint. Alle hyttetun har et antall ekstra madrasser som det er mulig å legge ut, eller man kan sove på sofaen. Alle senger som er forhåndsbooket frigis kl. 21. Det ligger også en fleksibilitet i at man kan kansellere bestillingen 5 dager før og da få alle pengene tilbake. Betalt opphold gir rett til å bruke en annen enn opprinnelig booket hytte 5 dager før og 5 dager etter booket dato. Man kan også fremskynde eller forskyve dato på den hytta man har bestilt. Retten til seng eller madrass i et slikt tilfelle, vil gjelde for frie senger og madrasser etter oppmøtefrist kl. 21.

Denne fleksibiliteten er nødvendig når man går fra hytte til hytte. Om det skulle bli uvær eller andre hindringer i planlagt framdrift, er det fint at man kan flytte dag. Man har da ikke garanti for å få seng, men det er alltid plass på hytta.

Med bookingsystemet og fleksibiliteten som ligger der vil det bli en god løsning både for de som ønsker å forhåndsbestille og de som ønsker å besøke hyttene uten å bestille.

Jeg har selv brukt hyttene våre i mange år og enda ikke opplevd at jeg ikke fikk plass å sove. Grupper som forhåndsbestiller vil kunne se om mange allerede har bestilt seng. Da vil de gjerne velge en annen hytte, dermed vil man fordele trykket på flere hytter. Jeg tror dette blir en god løsning for alle.

Under har jeg listet opp ca. avstander mellom hyttene i indre Troms.

Her er valgt den mest vanlige pulk-vennlige vintertraseen:

Kilpis/Silaslupa	- Golda	14 km
Golda	- Gappo	12 km
Gappo	- Rosta	20 km
Rosta	- Dærta	30 km (via Storrosta)
Dærta	- Dividalshytta	30 km
Divi	- Vouma	30 km (via Havvga)
Vouma	- Gaskas	18 km
Gaskas	- Altevasshytta	13 km
Altevasshytta	- Lappjordhytta	25 km
Lappjordhytta	- Stordalsstua	24 km
Stordalsstua	- Bones	11 km (Bones i Salangsdalen)

Alternativt:

Gaskas	- Lappjordhytta	33 km
Gappo	- Peltsastugan	12 km
Peltsastugan	- Dærta	29 km (via Storrosta)
Lappjordhytta	- Bjørkliden	13 km

Tekst: Arnulf Sørum

Med inspirasjon fra polfarere. Foto: Øystein Overrein

Smånytt

Turlagskontoret er nå fullt bemannet igjen, med Merethe Stiberg som ny kollega. Merethe skal ha hovedansvaret for aktiviteter for Barnas Turlag og DNT ung. Se intervju med henne tidligere i denne utgaven.

Informasjon om hyttebooking legges ut fortløpende på Troms Turlag sine nettsider troms.dnt.no. Troms Turlag følger retningslinjer fra DNT sentralt og fra myndighetene.

Rostahyttene. Foto: Ellen Marie Ingulfsvann

Forsida: På vei ned i Reisadalen fra Arthurgammen. Foto: Nina Storm

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Neste nummer av Fjellvåken kommer ut i mars 2022. Stoff til Fjellvåken nr. 1, 2022 må være hos oss innen 20. januar 2022.

I redaksjonen Nina Cheetham og Ellen Marie Ingulfsvann

- ◇ E-post: troms@dnt.no
- ◇ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
- ◇ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag – DNT.
- ◇ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- ◇ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

Trykkeri
2041 0652

TRYKT I
NORGE
NO - 4660